

**ПОЛАРОГРАФСКА СТУДИЈА НА ЕЛЕКТРОДНИТЕ ПРОЦЕСИ
КАЈ СИСТЕМИ ОД КАДМИУМОВ ЈОН СО ЛИГАНДИ НА МОНО-
ХЛОРКИЛИБАРНА КИСЕЛИНА**

К. Стојанова, Б. Топузовски

Хемиски факултет, Универзитет „Кирил и Методиј“ — Скопје

Испитани се електродните процеси на живината електрода која капе и е установено дека истражуваните системи се поларографски

реверзибилни, т.е. исполнет е условот
$$\frac{\Delta E}{\Delta \log \frac{i_d - i}{i}} = \frac{0,059}{n}$$

Така е задоволен условот за примена на поларографската метода и методот на De Ford — Hume за определување на константите на стабилност.

Во литературата се среќаваат трудови за комплексите на кадмиумовиот јон со лиганд од оксална киселина [1], малонска [2] и килибарна киселина [3]. Комплекси на кадмиумовиот јон со лиганди од супституирани дикарбонски киселини не се среќаваат.

Пристапено е кон испитувањето на процесите што се одвиваат на живината електрода која капе за системи од кадмиумов јон со лиганди на монохлоркилибарна киселина и кон испитувањето дали кадмиумовиот јон гради комплекси со монохлорсукцинатниот јон.

Испитувањата се вршени при константни експериментални услови.

Експериментален дел

Мерењата на испитуваните системи се правени со поларограф РО 4 [4] при употреба на радиометар поларографска капилара. Висината на живиниот столб при сите мерења е 48 см., брзината на истекување на живината капка $m = 2,76 \text{ mg/s}$ и време траење на една живина капка $t = 3,29 \text{ s/кап}$. Мерењата се вршени на температура од $298^\circ \text{ K} \pm 0,1$.

Употребена е поларографска ќелија [4] и каломелова електрода со заситен раствор од натриевхлорид.

Концентрацијата на монохлорсукцинатниот јон варира од 0,001 до 1,3 М.

Концентрацијата на кадмиумот во облик на кадмиумперхлорат во сите испитувани системи е $5 \cdot 10^{-4}$ М.

Јонската јакост на растворите е одржувана на константна вредност 2,0 М што е постигнувано со додавање на раствор од натриев перхлорат.

Растворите за поларографирање се приготвувани во тиквички од 10 ml. по следниот ред:

- 1) Определен волумен од натриуммонохлорсукцинат
- 2) Определен волумен од натриумперхлорат
- 3) Определен волумен од кадмиумперхлорат

Теоретските основи за примена на поларографската метода при истражување на комплекси во раствори дадени се од Ј. Негровски и Д. Илковиќ [5].

Првиот услов за примена на поларографската метода при испитување на комплекси во раствор е поларографската реверзибилност на електродните процеси на живината електрода што капе. Кај поларографски реверзибилни електродни процеси постои линеарна зависност помеѓу потенцијалот на живината електрода која капе E и $\log \frac{i_a - i}{i}$, каде i_a е дифузииска струка, i е јачина на струја за било кој потенцијал на живината електрода која капе.

Испитувањата покажаа дека процесите што се одвиваат на живината електрода која капе се поларографски реверзибилни т.е.

$$\frac{\Delta E}{\Delta \log \frac{i_a - i}{i}} = 0,030 \text{ v}$$

Во табела I дадени се резултатите од систематските мерења од растворите на кадмиум монохлорсукцинат. Со L е обележена Концентрацијата на лигандот.

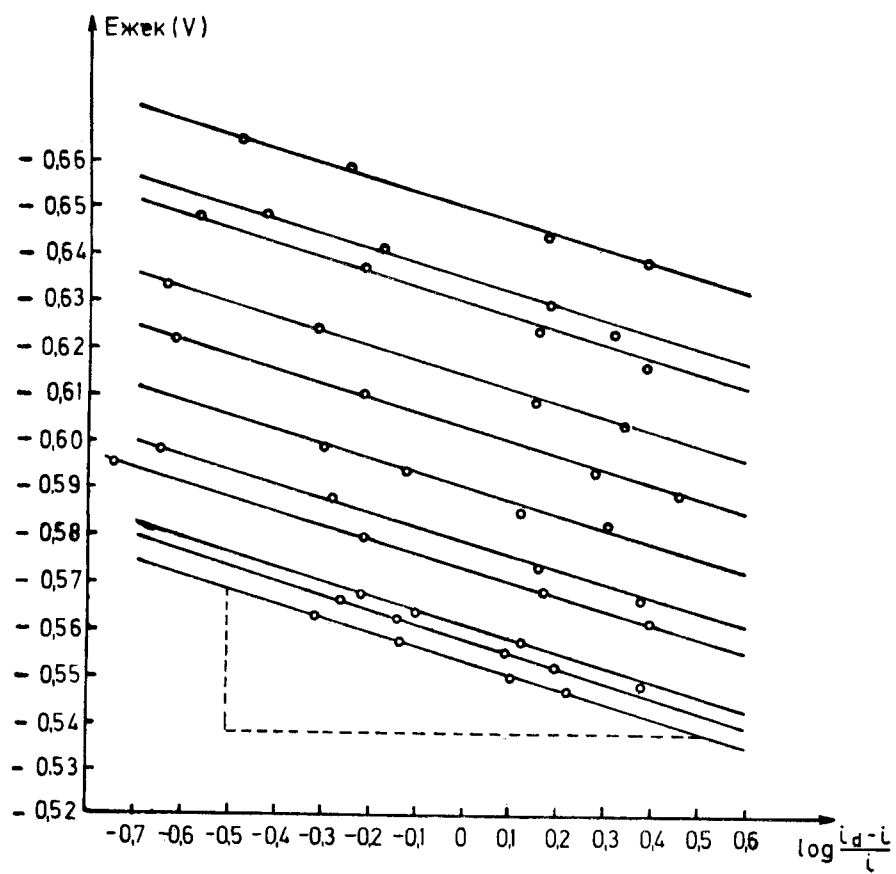
На сл. 1 прикажан е односот на $E = f\left(\log \frac{i_a - i}{i}\right)$.

Очигледно е дека во целото испитувано концентрационо подрачје електродните процеси на живината електрода која капе се реверзибилни.

Поларографските испитувања на стварање на комплекси и определување на нивните константи на стабилност е засновано на De Ford—Hume-овата метода [6].

Определуван е полубрановиот потенцијал $E_{1/2}$ кај испитуваните системи. Утврдено е дека со наголемување на концентрацијата на монохлорсукцинатниот јон полубрановиот потенцијал се негативира.

РЕВЕРЗИБИЛНОСТ НА ПРОЦЕСИТЕ ВО РАСТВОРИ ОД
КАДМИУМ-МОНОХЛОРСУКЦИНАТИ

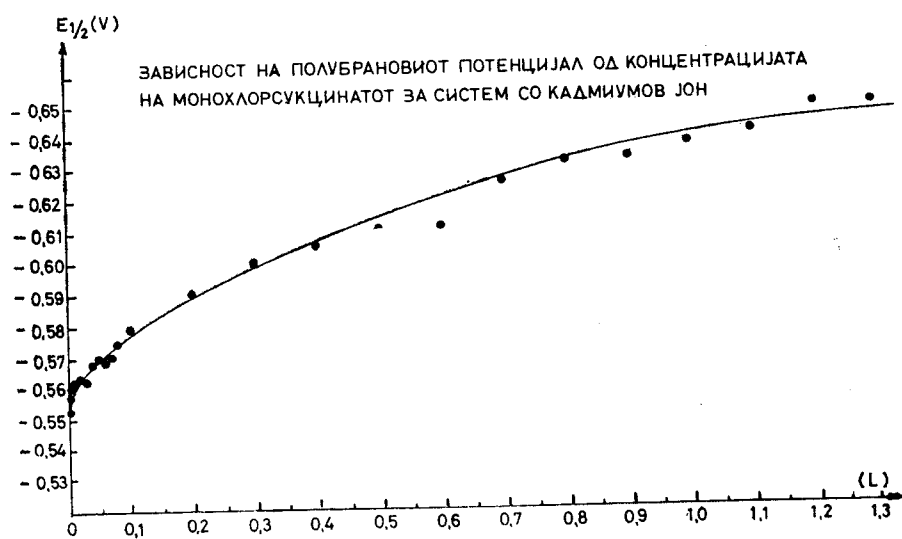

Сл. 1

Експерименталните вредности дадени се во табела II а на сл. 2 прикажана е зависноста на полубрановиот потенцијал од концентрацијата на лигандот.

Од добиените резултати се утврдува дека кадмиумовиот јон гради комплекси со монохлорсукцинатниот јон.

Какви видови комплекси се градат и кои се нивните sukcesivни константи на стабилност се предмет на понатамошните испитувања.

Сл. 2

Табела I. Реверзибилност на процесите во раствори од КАДМИУМ МОНОХЛОРСУКЦИНАТИ

[L]	E_{zek} (V)	i (μ A)	i_d (μ A)	$\log \frac{i_d - i}{i}$	$\frac{\Delta E}{\Delta \log \frac{i_d - i}{i}}$
1	2	3	4	5	6
0,001	-0,5636	2,08	3,08	-0,3180	0,0300
	-0,5577	1,78	„	-0,1364	
	-0,5501	1,36	„	0,1019	
	-0,5468	1,16	„	0,2188	
0,003	-0,5669	1,92	2,96	-0,2662	0,0300
	-0,5636	1,72	„	-0,1428	
	-0,5552	1,32	„	0,0942	
	-0,5518	1,16	„	0,1908	

1	2	3	4	5	6
0,01	-0,5680	1,82	2,90	-0,2218	0,0300
	-0,5640	1,62	„	-0,1023	
	-0,5577	1,24	„	0,1266	
	-0,5527	0,84	„	0,3896	
0,08	-0,5956	2,24	2,64	-0,7482	0,0298
	-0,5804	1,64	„	-0,2148	
	-0,5686	1,06	„	0,1733	
	-0,5619	0,76	„	0,3933	
0,1	-0,5989	2,00	2,44	-0,6576	0,0298
	-0,5888	1,60	„	-0,2798	
	-0,5737	1,00	„	0,1583	
	-0,5661	0,72	„	0,3782	
0,2	-0,5989	1,48	2,24	-0,2964	0,0306
	-0,5939	1,28	„	-0,1249	
	-0,5854	0,96	„	0,1181	
	-0,5829	0,86	„	0,3053	
0,3	-0,6224	1,74	2,16	-0,6173	0,0305
	-0,6115	1,34	„	-0,2133	
	-0,5938	0,74	„	0,3830	
	-0,5888	0,56	„	0,4559	
0,5	-0,6342	1,56	1,92	-0,6368	0,0300
	-0,6245	1,29	„	-0,3091	
	-0,6090	0,80	„	0,1461	
	-0,6039	0,60	„	0,3424	
0,8	-0,6485	1,42	1,80	-0,5725	0,0300
	-0,6384	1,12	„	-0,2167	
	-0,6241	0,74	„	0,1560	
	-0,6160	0,52	„	0,3912	
1,0	-0,6493	1,16	1,60	-0,4210	0,0300
	-0,6423	0,96	„	-0,1761	
	-0,6295	0,64	„	0,1761	
	-0,6233	0,48	„	0,3174	
1,3	-0,6650	1,08	1,44	-0,4771	0,0304
	-0,6594	0,92	„	-0,2477	
	-0,6440	0,58	„	0,1711	
	-0,6391	0,42	„	0,3833	

Табела II

Зависност на полубрановиот потенцијал $E_{1/2}$ од концентрацијата на монохлорсулцинатот за систем со КАДМИУМОВ ЈОН

[L]	$E_{1/2}(V)$
1	2
0,001	-0,5535
0,003	-0,5586
0,005	-0,5594

7*

1	2
0,01	-0,5616
0,02	-0,5627
0,03	-0,5619
0,04	-0,5686
0,05	-0,5690
0,06	-0,5686
0,07	-0,5703
0,08	-0,5745
0,1	-0,5796
0,2	-0,5905
0,3	-0,6006
0,4	-0,6056
0,5	-0,6140
0,6	-0,6140
0,7	-0,6258
0,8	-0,6325
0,9	-0,6325
1,0	-0,6376
1,1	-0,6401
1,2	-0,6493
1,3	-0,6493

LITERATURA

1. P. S. Jain and J. N. Gaur.
2. D'Amore and G. Sergi, *Ann. Chim.*, 54, 327, 1964.
3. J. N. Gaur and M. M. Palrecha, *J. Polarog. Soc.*, 1, 31, 1968.
4. Б. Топузовски, Год. зборник на ПМФ, кн. 17—18, секција А, 1966/67.
5. J. Heyrovsky, D. Ilkovič, *Czechos. Chem. Commun.*, 7, 198, 1935.
6. D. De Ford and D. N. Hume, *J. Am. Chem. Soc.*, 73, 5321, 1951.

SUMMARY

**A POLAROGRAPHIC STUDY ON THE ELEKTRODE PROCESES
IN SYSTEMES OF CADMIUM ION WITH MONOCHLOROSUCCINIC
ACID**

K. Stojanova and B. Topuzovski

The reduction of cadmium in sodium monochlorosuccinate at the dropping mercury electrode has been studied.

The reduction is reversible and diffusion controlled. The increase of the monochlorosuccinate concentration causes a shift to more negative values of the half-wave potentials and a decrease of the diffusion current. The above results show that complex ion formation between cadmium and monochlorosuccinate ion takes place.

1	2
0,01	-0,5616
0,02	-0,5627
0,03	-0,5619
0,04	-0,5686
0,05	-0,5690
0,06	-0,5686
0,07	-0,5703
0,08	-0,5745
0,1	-0,5796
0,2	-0,5905
0,3	-0,6006
0,4	-0,6056
0,5	-0,6140
0,6	-0,6140
0,7	-0,6258
0,8	-0,6325
0,9	-0,6325
1,0	-0,6376
1,1	-0,6401
1,2	-0,6493
1,3	-0,6493

LITERATURA

1. P. S. Jain and J. N. Gaur.
2. D'Amore and G. Sergi, *Ann. Chim.*, 54, 327, 1964.
3. J. N. Gaur and M. M. Palrecha, *J. Polarog. Soc.*, 1, 31, 1968.
4. Б. Тоцузовски, Год. зборник на ПМФ, кн. 17—18, секција А, 1966/67.
5. J. Heyrovsky, D. Ilkovič, *Czechos. Chem. Commun.*, 7, 198, 1935.
6. D. De Ford and D. N. Hume, *J. Am. Chem. Soc.*, 73, 5321, 1951.

SUMMARY

**A POLAROGRAPHIC STUDY ON THE ELEKTRODE PROCESES
IN SYSTEMES OF CADMIUM ION WITH MONOCHLOROSUCCINIC
ACID**

K. Stojanova and B. Topuzovski

The reduction of cadmium in sodium monochlorosuccinate at the dropping mercury electrode has been studied.

The reduction is reversible and diffusion controlled. The increase of the monochlorosuccinate concentration causes a shift to more negative values of the half-wave potentials and a decrease of the diffusion current. The above results show that complex ion formation between cadmium and monochlorosuccinate ion takes place.